

Parlamentul
Republicii Moldova

Dygg-08 nr. *105*
11 martie 2020

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

asupra proiectului de lege pentru modificarea Codului muncii
al Republicii Moldova nr.154/2003

(nr.85 din 27.02.2020)

Examinând proiectul de lege pentru modificarea Codului muncii al Republicii Moldova nr.154/2003, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, cu adresa nr.85 din 27.02.2020, DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ, în temeiul art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, avizează proiectul cu următoarele observații și propuneri.

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea art.10 (*Drepturile și obligațiile angajatorului*), art.19 (*Formele parteneriatului social*), art.27 (*Modul de desfășurare a negocierilor colective*), art.55 (*Contractul individual de muncă pe durată determinată*), art.57 (*Documentele care se prezintă la încheierea contractului individual de muncă*), art.74 (*Transferul la o altă muncă*), art.100 (*Durata zilnică a timpului de muncă*), art.102 (*Durata muncii în ajunul zilelor de sărbătoare nelucrătoare*), art.103 (*Munca de noapte*), art.104 (*Munca suplimentară*), art.107 (*Pauza de masă și repausul zilnic*), art.111 (*Zilele de sărbătoare nelucrătoare*), art.117 (*Indemnizația de concediu*), art.127 (*Concediile pentru salariații care au adoptat copii nou-născuți sau i-au luat sub tutelă*), art.136 (*Sistemul tarifar de salarizare*), art.139 (*Retribuirea muncii prestate în condiții nefavorabile*), art.152 (*Retribuirea muncii salariaților în vârstă de pînă la 18 ani și a*

altor categorii de salariați cu durata redusă a muncii zilnice), art.157 (Retribuirea muncii suplimentare), art.178 (Garanții și compensații acordate salariaților care îmbină munca cu studiile în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate), art.179 (Garanții și compensații acordate salariaților care îmbină munca cu studiile în învățământul postuniversitar specializat), art.180 (Garanții și compensații acordate salariaților care îmbină munca cu studiile în instituțiile de învățământ secundar profesional), art.181 (Garanții și compensații acordate salariaților care îmbină munca cu studiile în instituțiile de învățământ secundar general), art.183 (Dreptul preferențial la menținerea la lucru în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal), art.184 (Garanții în caz de încetare a contractului individual de muncă), art.186 (Indemnizația de eliberare din serviciu) și art.254 (Norma de muncă a salariaților în vârstă de pînă la 18 ani) din Codul muncii (în continuare - CM), precum și completarea prezentului cod cu art.100¹ (Program flexibil de muncă) și art.197² (Garanții în cazul examenelor medicale periodice).

2. Prin conținutul său normativ, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile art.66 și art.72 din Constituție.

3. Precizăm faptul că, prin avizul pe care îl emite, Direcția generală juridică nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Pentru concordanță cu normele de tehnică legislativă, **obligatorii** pentru toți subiecții cu drept de inițiativă legislativă la elaborarea proiectelor de acte normative instituite prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, formulăm următoarele constatări:

4.1. Reținem, că Nota informativă, ce constituie principalul instrument de motivare și argumentare al soluțiilor legislative preconizate în proiectul de lege, nu precizează care sunt cerințele ce reclamă intervenția normativă, care sunt

insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, precum și, nu argumentează detaliat propunerile de abrogare ale unor norme legale din CM, astfel cum prevede art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

4.2. La *Art.I:*

- pentru unitate terminologică, *partea dispozitivă a subpct.2) pct.2, subpct.2) pct.3, subpct.2) pct.6 și subpct.3) pct.10*, va începe să debuteze cu cuvântul *"articolul"*;

- *pct.3*, pentru un spor de rigoare normativă, *textul subpct.1)* urmează a fi reformulat, astfel:

"1) la alineatul (4) propoziția a doua, după cuvântul «care» se introduce textul «la nivel de unitate sau» ";

-*pct.6 subpct.1)*, pentru rigoarea redactării, cuvântul *"textul"* în ambele cazuri, e necesar de substituit cu cuvântul *"expresia"*;

-*pct.6 subpct.2)*, cu referire la textele alin.(4) și (5) propuse pentru completarea art.74 din CM, prin care se prevede un mod de transfer al salariatului de la munca de bază la o muncă temporară în cadrul aceleași unități, cu acordul prealabil al acestuia, pe un termen de până la o lună calendaristică și cu o posibilă prelungire a acestui termen până la un an, iar în caz de transfer, angajatorul fiind obligat să păstreze locul de muncă de bază din care a fost transferat salariatul.

În acest sens, atenționăm că aceste prevederi ar spori cazurile de hărțuire la locul de muncă a salariatului-țintă de către angajator, iar justificarea precum că *"cumularea de funcții a salariatului temporar absent, prezintă un dezavantaj pentru angajator și pentru salariat"* este una vagă. Or, în condițiile alin.(4)-(5) propuse pentru completarea art.74 CM, nu există o claritate în sensul că cine va îndeplini munca salariatului transferat, dacă acesta ar accepta un astfel de transfer? Mai mult, se propune menținerea locului de muncă anterior transferului, dar nu și cuantumul salariului, or, toate acestea constituind condiții pentru modificarea

contractului individual de muncă, ce sunt contrare regulii generale instituită de art.50 din CM, care expres prevede că angajatorul nu este în drept să ceară salariatului efectuarea unei munci care nu este stipulată în contractul individual de muncă. Reținem, că actualmente, art.74 din CM reglementează doar modul de transfer al salariatului de la o muncă permanentă la o altă muncă permanentă în cadrul aceleiași unități, astfel:

"(1) Transferul salariatului la o altă muncă permanentă în cadrul aceleiași unități, cu modificarea contractului individual de muncă conform art.68, precum și angajarea prin transferare la o muncă permanentă la o altă unitate ori transferarea într-o altă localitate împreună cu unitatea, se permit numai cu acordul scris al părților.

(2) Salariatul care, conform certificatului medical, necesită acordarea unei munci mai ușoare urmează a fi transferat, cu consimțământul scris al acestuia, la o altă muncă, care nu-i este contraindicată. Dacă salariatul refuză acest transfer, contractul individual de muncă se desface în conformitate cu prevederile art.86 alin.(1) lit.x). În cazul în care un loc de muncă corespunzător lipsește, contractul individual de muncă va fi desfăcut în temeiul art.86 alin.(1) lit.d).

(3) În caz de transfer în condițiile alin.(1) și (2), părțile vor opera modificările necesare în contractul individual de muncă conform art.68, în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) emis de angajator care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură, în termen de 3 zile lucrătoare."

În aceste condiții, se impune revederea soluțiilor propuse pentru art.74 CM în varianta alin.(4)-(5);

-pct.7 și pct.8, se propune *divizarea* textului actual al art.100 din CM, care reglementează durata zilnică a timpului de muncă, inclusiv modul de stabilire a programelor individualizate de muncă cu un regim flexibil al timpului de muncă, *instituindu-se* astfel, art.100¹ (Programul flexibil de muncă).

Analizând redacția actuală a art.100 CM, în raport cu soluțiile legislative propuse, observăm că prevederile legale cuprinse în acest articol nu necesită intervenții legislative sau reformulări ale textului, corespunde exigențelor art.54 al Legii nr.100/2017; fiind redactat în stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar,

precis și exclude orice echivoc. Totodată, conform art.100 alin.(7) CM, angajatorul, în funcție de situațiile individuale existente, este în drept să stabilească programe individualizate cu orar flexibil de muncă, cu acordul salariatului, respectând legislația în vigoare, iar orele de începere și terminare a programului de muncă urmând a fi prevăzute în contractul colectiv de muncă, Regulamentul intern al unității și în contractul individual de muncă;

- *pct.10 subpct.1) și subpct.7)*, semnalăm că în actuala formulare, e necesară o revizuire a textelor alin.(3¹) și alin.(7) propuse pentru completarea art.103 CM (Munca de noapte). Ca urmare, aceste dispoziții trebuie să fie cuprinse într-un articol distinct, care să reglementeze expres modalitatea efectuării examenului medical al angajatului pentru munca de noapte, în acord cu prevederile art.9 al Directivei 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru, care prevede: *"(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru ca:*

(a)lucrătorii de noapte să beneficieze de un control medical gratuit înaintea numirii și la intervale regulate ulterior;

(b)lucrătorii de noapte care au probleme de sănătate recunoscute ca fiind în legătură cu munca de noapte să fie transferați, ori de câte ori este posibil, la muncă de zi pentru care sunt calificați.

(2) Controlul medical gratuit prevăzut la alineatul (1) litera (a) trebuie să respecte principiul secretului medical.

(3) Controlul medical gratuit prevăzut la alineatul (1) litera (a) poate fi efectuat în cadrul sistemului național de sănătate.";

- în vederea menținerii unității redacționale, textul *pct.10 subpct.2)*, e necesar de reformulat și redat după următorul model:

"2) la alineatul (5), după cuvântul «gravide» se introduce textul «sau a femeilor care au născut de curând și a celor care alăptează,»";

-*pct.11*, pentru o precizie normativă, textul prevăzut pentru alin (8) art.104 CM, potrivit căruia se permite compensarea orelor de muncă suplimentară cu ore libere, recomandăm plasarea acestuia în cuprinsul art.157 CM, care reglementează modul de achitare a orelor de muncă suplimentară, prin substituirea textului actual al alin.(3) din acest articol cu cel propus în acest punct.

Pe cale de consecință, textul propus la pct.11 din Art.I urmează a fi renumerotat și transpus la pct.19;

-pct.12, partea introductivă va începe cu cuvântul "La";

-pct.12 subpct.1), semnalăm că textul normativ propus pentru art.107 alin.(2) CM (Pauza de masă și repausul zilnic) nu aduce o modificare de substanță art.107 alin.(2) CM și, prin urmare, nu necesită o reformulare, deoarece respectă exigențele art.54 din Legea nr.100/2017;

-pct.13, pentru rigoare normativă, partea introductivă și textul propus pentru prima propoziție din alin.(5) al art.111 CM, este necesar de reformulat, astfel|:

"13. La articolul 111 alineatul (5):

1) cuvântul «Guvernul» se substituie cu textul «angajatorul, cu consultarea prealabilă a organului sindical sau a reprezentanților salariaților»;

2) alineatul se completează, în final, cu o propoziție, cu următorul cuprins:

«Modul și condițiile de transfer a zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare pentru salariații din autoritățile și instituțiile publice, se stabilesc de Guvern».

Concomitent, *atenționăm* că pentru asigurarea utilizării efective de către salariați a zilelor de repaus săptămânal și a zilelor de sărbătoare nelucrătoare, art.111 CM e necesar de ajustat la prevederile actelor normative internaționale, la care Republica Moldova este parte. Astfel, în conformitate cu prevederile *art.2 pct.5 al Cartei sociale europene revizuite, ratificată prin Legea nr.484/2001 și art.7 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990*, pentru asigurarea unui repaus suplimentar care să coincidă cu ziua săptămânii recunoscută ca zi de repaus prin tradiția sau obiceiurile naționale, ce reprezintă un corolar al dreptului la condiții de muncă echitabile, art.111 CM urmează a fi completat cu un alineat distinct - *alineatul (6)*, care să reglementeze expres, modul de utilizare a zilelor de sărbătoare nelucrătoare care se suprapun cu zilele de repaus săptămânal. Cu titlu de informare, reținem drept exemplu elocvent art.112 din Codul muncii al Federației Ruse, care conține norme similare în acest sens.

Astfel, sub rezerva celor de mai sus, *pct.13 al Art.I* din prezentul proiect de lege urmează a fi restructurat și completat cu *subpct.2*), cu următorul cuprins:

"2) articolul se completează cu alineatul (6), cu următorul cuprins:

«(6) În cazul în care ziua de sărbătoare nelucrătoare coincide cu ziua de repaus săptămânal, ultima se transferă în ziua lucrătoare imediat următoare.»»;

-pct.19, în acord cu exigențele normative, cuvântul *"cuvintele"* în ambele cazuri, se va substitui cu cuvântul *"textul"*;

-pct.21 subpct.1) partea introductivă, cuvântul *"denumirea"*, se va substitui cu cuvântul *"titlul"*;

-pct.25, în ceea ce privește textul lit.c) propus pentru completarea art.184 alin.(1) CM (*Garanții în caz de încetare a contractului individual de muncă*), pentru claritatea normei este necesară reformularea acestuia, după cum urmează:

"c) cu 14 zile calendaristice înainte – în caz de concediere din inițiativa angajatorului în condițiile art.86 alin.(1) lit.y¹) și art.301 alin.(1) lit.c) din prezentul cod. "»;

-pct.26, subpct.1, referitor la textul propus pentru art.186 alin.(1) lit.a), sugerăm coroborarea acestuia cu textul tradus în l.rusă și de reformulate, după următorul model:

"1) alineatul (1) litera a), se completează, în final, cu o propoziție, având următorul cuprins:

«În cazul salariatului concediat, care a activat în aceeași unitate în bază de contract individual de muncă în diferite perioade de timp, în calcul se va lua anii efectiv lucrați din data încheierii ultimului contract individual de muncă.»»;

-pct.28, referitor la soluția de modificare propusă pentru alin.(2) din art.254 CM (*Norma de muncă a salariaților în vîrstă de pînă la 18 ani*), e necesar de reformulat astfel:

"28. La articolul 254 alineatul (2), textul «gimnaziilor, liceelor, a școlilor medii de cultură generală, a școlilor profesionale polivalente și a școlilor de meserii» se substituie cu textul «instituțiilor de învățământ secundar general și profesional tehnic»».

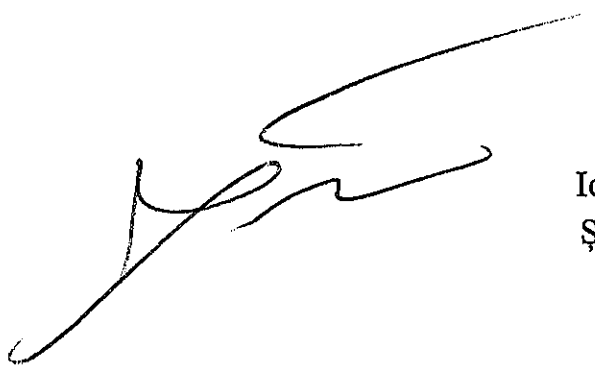
5. La **Art.II**, recomandăm că dispozițiile finale, ce reprezintă un element constitutiv al unui act normativ, astfel cum prevede art.41 alin.(1) lit.f) și art.47 din Legea nr.100/2017, textul în varianta prezentată în proiectul de lege, să fie completat cu data intrării în vigoare, având în vedere măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, obligația Guvernului de a executa actul normativ, de a întreprinde măsuri și de a realiza proceduri necesare executării acestuia. Or, instituirea concretă a unei date de intrare în vigoare a soluțiilor legislative preconizate, va spori realizarea acestora, în termenii expres stabiliți și în care Guvernul urmează să-și aducă actele sale normative în vigoare în concordanță cu măsurile preconizate în prezentul proiect de lege, astfel:

”Art.II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data adoptării.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

- va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în în conformitate cu prezenta lege;

- va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.”

Ion Creangă
Șef Direcție